

NÉPÚJSÁG

K Ö Z É L E T I N A P I L A P

2026. július 25.,
szombat

LXXVIII. évfolyam
163. (22323.) sz.

Ára: 4⁰⁰ lej
(előfizetőknek 3⁰⁰ lej)

XI. erdélyi legényes- és verbunkverseny

Mesterkurzuson készülhetnek fel a versenyzők



Fotó: archív

A nyár végi Vásárhelyi Forгатagnak több mint egy évtizede része a „Játssz a figurával!” erdélyi legényes- és verbunkverseny. Az idei XI. rangos megmérettetésre jelentkezőknek a hét végén – július 25–26-án – mesterkurzuson adódik alkalmuk alaposabban el-sajátítani a kijelölt táncanyagot. A részletekről Varró Huba koreográfussal, a verseny megálmodójával, a Boróka néptánc-

együttes művészeti vezetőjével, a Népi Alkotások Háza művé-szeti referensével beszélgettünk.

Nagy Székely Ildikó

(Folytatás a 7. oldalon)

Ne feledje



idejében
megújítani
előfizetését!

Ha előfizet, biztosan
kézhez kapja,
olcsóbban,
mint ha megvásárolná!

Veled teljes!
Biztos?

Július 21. és 25. között a közélet figyelmé egyértelműen Tuszánádfürdőre terelődött. A politikusok, ifjúsági vezetők és más közéleti szereplők mind megfordultak az idei, 35. Tuszányoson.

2.

Emlékgondolatok
Ráduly János
temetésnapján

Úgy ment el, ahogy élt: csendben, méltóságteljesen. Földi létének bizonyítékeként 137 könyvet, füzet-kiadványt hagyott az utókorra.

4.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálá-tot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupil-latágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgo-zunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás-és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323



Újabb tartályhajót ért támadás a Fekete-tengeren

Újabb, Ukrajnába tartó tartályhajót ért támadás péntekre virradóra a Fekete-tengeren, a román partoktól mintegy 22 tengeri mérföld-nyire – közölte pénteken a belügyminisztérium katasztrófavédelmi főosztálya (DSU).

A tájékoztatás szerint a libériai zászló alatt közlekedő tartályhajó az Egyesült Államok északi részén található Norfolkból szállított sze-net Ukrajnába.

A tanker a Duna-delta Szent György-ágának torkolatánál talál-ható romániai Szentgyörgy (Sfântu Gheorghe) településtől 22 tengeri mérföldre délkeletre tartózkodott, amikor támadás érte.

A segélykérés nyomán a román tengeri életmentő ügynökség (ARSVOM) két hajója a hely-színre sietett, de a legénységből senki sem sérült meg, és evakuálni sem kellett őket.

A hajó folytatni tudta útját a part irányába, hogy műszaki vizs-gálatnak vessék alá, és kijavítsák

a találat nyomán keletkezett meg-hibásodást. A román hatóságok hangsúlyozták, hogy a Christiana B. kereskedelmi hajót ért támadás nem a román felségvizeken tör-tént, hanem a kizárólagos gazda-sági övezetben, a román partoktól mintegy 40 kilométerre. A román hatóságok a belügyminisztérium egy helikopterét is a helyszínre ve-zényelték, hogy felderítést végez-zen a környéken.

Az eddig rendelkezésre álló in-formációk alapján a hajó tengeri drónnal ütközhetett, vagy tengeri akna robbanása nyomán sérült meg. A román hatóságok meg-kezdtek a vizsgálatot az incidens okainak és körülményeinek tisztá-zása, a felelősség megállapítása érdekében.

JÚLIUS

25

SZOMBAT

Ma **KRISTÓF, JAKAB**,
holnap **PANNA, ANNA** napja

Az év 206. napja, hátravan 159 nap

IDŐJÁRÁS

Elvélve zápor

Hőmérséklet:
max.: **25°C**
min.: **10°C**

nap-tár

Isten éltesse!

PANNA: az Anna magyar becenevéből önállósult.

ANNA: közvetlenül a héberből átvett név, héber formája Channá, Hanná (חַנָּה). Jelentése: kegyelem, könyörület, báj, kecsesség, kedvesség.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2026. július 24.	
1 €	5,2352 lej
1 \$	4,5990 lej
100 Ft	1,4435 lej
1 g arany	598,3360 lej

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Nagy-Bodó Szilárd

Az érdeklődők számában is érezhető volt a visszaesés, bár ez az időjárásnak is betudható: a szerdai, hivatalos megnyitó napján esett az eső, és a hőmérséklet sem azt tükrözte, hogy a nyár közepén járunk. A csapadék miatt a rendezvény teljes területét sár borította, a nagyszínpad előtti térről még csütörtök reggel is szivattyúzták a vizet. A résztvevők egy részén látszott a csalódottság amiatt, hogy már nem Orbán Viktor Magyarország miniszterelnöke. Sokan felemelték a hangjukat egy-egy előadáson azért is, mert az Alaptörvény értelmében ő a jövőben már nem töltheti be ezt a pozíciót, sőt országgyűlési képviselő sem lehet. Ugyanakkor, bár Tusványoson – ahol kimondottan mély gyökerei vannak az egykori kormánypártnak – még kitarának a Fidesz mellett, a felmérések szerint a választás óta egymillió szavazót veszített az a politikai szövetség, amely az elmúlt bő másfél évtizedben vezette Magyarországot.

Az ellentmondások már a megnyitón megjelentek

Az idei Tusványos mottója a „Veled teljes!” volt. *Németh Zsolt* országgyűlési képviselő, a rendezvény egyik alapítója szerint ez azt tükrözi, hogy egy nyitott eseményről van szó, amelybe bárki bekapcsolódhat. Ennek ellenére Magyar Pétert, a TISZA Párt elnökét, Magyarország miniszterelnökét nem hívták meg. *Németh Zsolt* lapunknak elmondta, hogy a kormányfőt a stílusa miatt nem látták vendégül, ám ettől függetlenül a jövőben nyitottak a TISZA irányába, mivel szükségesnek tartják a felek közötti együttműködést. Az országgyűlési képviselő az interjúban azt is hangsúlyozta, hogy jövőre is megrendezik a Tusványost.

A következő Tusványos szervezése akkor kezdődik, amikor az előző véget ér – nyilatkozta lapunknak *Toró T. Tibor*, az Erdélyi Magyar Szövetség ügyvezető elnöke, a rendezvény társszervezője. Elismerte: a szervezők felelőssége, hogy a szabadegyetem kapcsán olyan látszat alakult ki, mintha az egy pártrendezvény lenne. *Toró* kiemelte, hogy meg kell találni az utat ahhoz, hogy Tusványos a román–magyar párbeszéd helyszíné is legyen, valamint vissza kell nyernie azokat az

embereket, akiket az elmúlt években elveszített; példaként *Smaranda Enache* nevét említette. Az Erdélyi Magyar Szövetség ügyvezető elnöke szerint Tusványos képes a megújulásra, és kiemelten fontosnak tartja, hogy a mindenkori magyar kormánnyal, az ellenzékkel és az erdélyi közélet szereplőivel is megtalálják a közös hangot. *Toró T. Tibor* ígéretet tett arra, hogy a következő eseményen már kiegyensúlyozottabb lesz a magyarországi képviselet. Ezzel kapcsolatban azonban kérdéses a szervezőcsapat oszlopos tagjának, *Németh Zsolt*nak a véleménye, aki minden jel szerint nem szívesen látná Magyar Pétert. A TISZA Párt ugyanakkor idén kijelentette: ha a pártelnök-miniszterelnök nem lehet jelen, akkor ők sem képviseltetik magukat.

Navracsics Tibor: Hiba volt kilépni az Európai Néppártból!

A 35. Tusványos alkalmával *Navracsics Tibor*ral, az Európai Bizottság innovációért, kutatásért, kultúráért, oktatásért és ifjúságért felelős volt biztosával is lehetőségünk volt interjú készíteni, aki a polgárság témakörében vett részt egy kerekasztal-beszélgetésen. A politikus elmondta, hogy polgárnak lenni napjainkban egyfajta életstílus, ugyanakkor a polgárok nem voltak megelégedve a demokráciával és a jogállam működésével Magyarországon, ezért váltották le a kormányt. A legfrissebb felmérések szerint április 12-e óta a Fidesz mintegy egymillió szavazót veszített. *Navracsics Tibor* kérdésünkre válaszolva azt sem tartotta kizártnak, hogy a Fidesz a többi rendszerváltó párthoz hasonlóan eltűnik a súlylészőben.

Jelenleg az egykori kormánypárton belül is megoszlanak a vélemények arról, hogy milyen irányt kellene venniük: van, aki egy nyugatos, európai vonalat szeretne, de olyan hangok is hallhatók, amelyek szerint még inkább a szélsőjobboldal felé kellene eltolódní. *Navracsics* szerint a Fidesznek vissza kellene térnie az európai útra; elmondása alapján a párt helye a jobbközépen van, ám ez az utóbbi időben háttérbe szorult, és az elmúlt évek során a formáció teljesen elhagyta a bonyolultabb, árnyaltabb kommunikációt.

Az európai kapcsolatok terén *Navracsics Tibor* aláhúzza, hogy vissza kellene térniük az

Élménybeszámoló a 35. Tusványosról
Veled teljes! Biztos?

A 35. Tusványos megnyitója

Július 21. és 25. között a közélet figyelme egyértelműen Tus-

európai fősodorhoz, hogy hatékonyabban tudják befolyásolni a döntéseket. Továbbá azt is elismerte: meglátása szerint hiba volt a Fidesz részéről, hogy kilépett az Európai Néppártból.

Bendarzsevszkij Anton: Egyelőre nem látszik az orosz–ukrán háború vége!

A külpolitika és a geopolitikai feszültségek is terítékre kerültek az idei Tusványoson; a témakör meghatározó elemei az orosz–ukrán, illetve az iráni háború voltak. Ezzel kapcsolatban kérdeztük *Bendarzsevszkij Anton*t, az Oeconomia Gazdaságkutató Alapítvány szakmai vezetőjét, a posztszovjet térség szakértőjét. A szakember rámutatott, hogy az előbbi konfliktus esetében a jelenlegi helyzet Ukrajnának kedvez, ami részben annak a drónkapacitásnak köszönhető, amellyel képesek kijátszani az orosz védelmet – így juttattak el pilóta nélküli repülőeszközöket többek között Moszkvába is. Ugyanakkor attól, hogy jelenleg Ukrajna van jobb pozícióban, mindkét fél számára kifizetődő lenne a tűzszünet. Oroszország 10-15 évvel veti vissza magát a fejlődésben – magyarázta a szakértő, aki nyomtatékosította azt is, hogy *Vlagyimir Putyin*nak eredményre van szüksége, fel kell mutatnia valami sikert, hiszen hatalmas arcvesztés lenne számára, ha a minimális célt, jelestül a Donyec-medencét sem sikerülne elfoglalnia.

Azt jelenleg nem lehet tudni, mikor lesz tűzszünet – mondta *Bendarzsevszkij Anton*, kiegészítve, hogy az oroszok arra számítanak, hogy Ukrajna télen nehéz helyzetbe kerül, ám eddig minden télen eredménytelenül várták ezt. Ugyanakkor a háború, a támadások és a gyengülő energetikai infrastruktúra miatt minden tél egyre nehezebb Ukrajna számára. A posztszovjet térség szakértője szerint jövő tavasszal nyíthat meg újra egy olyan időablak, amikor a felek közel kerülhetnek a tűzszünethez; idén tavasszal is lett volna erre esély, de közbeszólt az iráni háború. A szakértő az utóbbi kapcsán úgy fogalmazott, hogy azt már júniusban le kellett volna zární, mivel novemberben felidős választások lesznek az Egyesült Államokban. Ha addig elhúzódik ez az amerikai körében ki-mondottan népszerűtlen háború, nagy az esélye annak, hogy a Republikánus Párt elveszíti a Képviselőházat és a Szenátust is.

Nemcsak a politikáról volt szó Tusványoson

Bár a nappali panelbeszélgetések fő csapásiránya a közélet volt, nem ez bizonyult az egyetlen témának, amely előkerült az idei Tusványoson. Többek között a digitalizációról és a mesterséges intelligenciáról is szóltak előadások. Utóbbi témában kérdeztük *Simon Károly*t, az IT Plus klaszter elnökét, aki lapunknak elmondta, hogy számos tévhit kering a mesterséges intelligenciával kapcsolatban. Ezek közé

tartozik az az elképzelés, hogy az MI átveszi a hatalmat. Mivel a mesterséges intelligenciának nincs saját akarata, erről nem beszélhetünk; arról viszont igen, hogy óriási hatalmat adhat azoknak az embereknek, akik értenek a használatához, vagy éppen manipulatív célokra akarják felhasználni – magyarázta a szakember. Szerinte az is tévhit, hogy az MI korában elég kevesebbet tudni. Éppen az ellenkezője igaz: jóval nagyobb tudásra van szükségünk ahhoz, hogy hatékonyan irányítsuk a technológiai eszközöket. Romániában emellett komoly hangsúlyt kellene fektetni az oktatásra is, mivel az Európai Unióban sereghajtók vagyunk az alapvető digitális készségek terén.

A közösségi médiáról és annak átalakulásáról szintén szó esett. *Birher Nándor Péter* matematikus a lapunknak adott interjújában kiemelte: az algoritmusok célja az, hogy minél több embert a lehető leghosszabb ideig tartsanak egy-egy felületen. Ugyanakkor ezekbe kó-dolva van egy úgynevezett kiugrási arány is, amely azt mutatja meg, hogy rövid időn belül hányan hagyják el az adott platformot. A szakember megfigyelései szerint az utóbbi időben magasabb kiugrási arány van engedélyezve a rendszerekben. A közösségi média kapcsán a trendek változásáról is beszélni kell: míg a 2000-es évek második felében a magyar fejlesztésű iWiW volt a legnépszerűbb, ezt később leváltotta a Facebook, ahonnan a fiatalok előbb az Instagramra, majd a TikTokra vándoroltak át. Amíg a Facebookon a rövid szöveges tartalmakat egy-két kép kísérte, addig az Instagramon már a fotók domináltak, a TikTokon pedig a rövid videók vették át az uralmat. *Birher Nándor Péter* szerint jelenleg lehetetlen megjósolni, mi lesz a következő lépcsőfok, de gyanítható, hogy a mesterséges intelligencia abban is kulcsszerepet játszik majd. Már most is érzékelhető azonban egy kisebb változás, amely a hosszabb tartalmak iránti igényben mutatkozik meg: míg pár évvel ezelőtt a YouTube-on a 8–15 perces videók hódítottak, ma már a több mint egyórás anyagokra is komoly kereslet mutatkozik. Az influenszereket sem lehet kihagyni, ha a közösségi médiáról beszélünk. Egyre több tartalomgyártó tűnik fel, és rengetegen bíznak bennük, fogadják el kritika nélkül a véleményüket. Ha azonban egy influenszer egyszer átveri a követőit – például mert egy cég sok pénzt ajánl neki, vagy egy politikai párt üzenetét ismételteti folyamatosan –, azonnal elveszíti a hitelességét – húzta alá *Birher Nándor Péter*. A matematikus nem tud olyan példát említeni, amikor egy ilyen bizalomvesztés után egy influenszernek sikerült volna visszatérnie. Ez azt jelenti, hogy ha egyszer hibáznak, utána véget ér a karrierjük, amely egyébként sem nevezhető életbiztosításnak.

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES:
Benedek István
LAPSZERKESZTŐ:
Vajda György

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálósy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujas.ro **E-mail:** nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.





SZERKESZTETTE: KAÁLI NAGY BOTOND

Füst Milán

A titok

Felemelvén lángzó mécsesem,
A sötétséget magam mellől elbocsátom
S mindaddig állok így fenségesen,
Amíg a gyáva árnyakat a falba lépni látom,
Ám akkor indulok levetni köntösöm,
Nyugodni int az éji óra már,
Virágaim, kik nem szólnak, megöntözöm
S körülpillantok aztán: nincs-e még, ki vár:
Olyan, ki elvárná, hogy jó legyek?
De nincs, de nincs, hisz oly magam vagyok
A fájó éjszakában, mint a csillagok.
S hiába ontanám akár a legszebbik tüzem...
S ilyenkor arra gondolok:
Hogy mégis jó a csend, legyünk csak csendesen...
S mi voltam én? Maradjon mindenkor titok,
Ne tudja senki sem.

1967. július 24-én, 59 éve hunyt el a Kossuth- és háromszoros Baumgarten-díjas író, költő, drámaíró, esztéta, a magyar szabadvers megteremtője. 2000-ben a Digitális Irodalmi Akadémia posztumusz tagjai közé választotta. Született 1888. július 17-én, Budapesten.



Auguste Renoir: Alakok a parton (1890)

100 éve született Kallós Zoltán (1926–2018) néprajzkutató

A múlt fáklyái jövőbe mutató csillagok

Beszélgetés Kallós Zoltán kétszeres Kossuth-díjas néprajzkutatóval

A hagyomány tartja össze a magyarságot.
Mind a szellemi, mind a tárgyi vonatkozásban.
Kallós Zoltán



Kallós Zoltán

Székely Ferenc

– Kedves Kallós Zoltán, a napokban volt 90 éves. Isten éltesse sokáig!
– Köszönöm. Azt mondják a Mezőségen: még nem harangoztak, de már este van...
– Kezdjük a legelején...
– Válaszúton születtem 1926. március 26-án, szemben a Bánffy-kastéllyal. A házat, amelyben születtem, édesapám 1918-ban vagy '20-ban vette meg Szenkovitstól, egy örmény kereskedőtől. (Ő honosította meg Válaszúton a dinnyetermesztést.) Kocsma és szatócsüzlet volt benne. Aztán, 933-ban megvették ezt a vadászházat a bárótól, Bánffy Györgytől, úgyhogy én 7 éves voltam, amikor ide kerültem, ahol jelenleg a néprajzi múzeum működik. Szemben a bejáratnál ültettem egy tölgyfát, megvan most is, szerencsére nem vágták ki; körbe mind kivágták a fenyőfákat.

– Hogyan emlékszik gyermekéveire?
– Jó gyermekéveim voltak, magyarok, cigányok, románok voltak a játszótársaim. Megtanultam románul is, cigányul is; szinte anyanyelvi szinten beszéltem a cigány nyelvet, a válaszúti nyelvjárást.
– Ennek volt valami haszna később?
– Tulajdonképpen a cigány nyelvnek köszönhetem, hogy bejutottam a zeneakadémiára. 1946-ban Kolozsváron elvégeztem a tanítóképzőt, s kihelyeztek Magyarvistarára. Mivel érdekelt a néprajz, bejártam a néprajzi előadásokra Kolozsvárra, amit havonta egyszer tartottak a néprajzi katedrán. Jelzem, már gimnazista koromban jártam ezekre az előadásokra, amikor Gunda Béla¹ volt a néprajzi katedra vezetője. Ez a '40-es években volt. Akkor ismertem meg Szabó T. Attilát, mert járt ki nyelvészeti kutatásokat végezni, ő hívta fel a

figyelmemet a varrottasokra; neki van is két rövidebb tanulmánya Válaszútról és környékéről. Tehát Vistáról bejárogattam, s egy alkalommal Jagamas János népre-

nekutató tartott előadást, aki megkérdezte: honnan jöttem? Mondtam, hogy Vistáról. Á, Vista!... Semmi jó anyag nem került elő... Mondtam, jönjenek csak ki! Kijöttek. Előkerült A három árva, gyönyörű keservesek és egy szolgabúcsúztató... Úgyhogy Jagamassal szövődött a kapcsolat, ugyanis egy alkalommal bevittem egy büntetőszerszámot a múzeumba ifj. Kós Károlyhoz. Kalotaszegen, ha tenyerest kap a gyerek az iskolában, azt mondják, hogy palágát kap. Egyszer kimentem Mákófalvára az egyik barátomhoz, Jánoska Jánoshoz, s megláttam [egy ilyet] a tornácon. Ez egy hosszabb fadarab, az egyik vége nagyobb, lyukak vannak

benne, tulipántok, azon az eredeti évszám: 1827 volt.
– Ez mikor volt?
– 1950 előtt. Kérdeztem, mivel foglalkoznak. Kós Károly azt mondta, hogy Kolozsvár monográfiafiáját készítik, de nem tudnak hozzáférközni a cigányokhoz. Kérdezték, nem tudok valakit, aki tud cigányul. Mondtam, én tudok. Visszamentem Vistára, s nemso-kára kapok egy telefonértesítést, hogy menjek be a folklórintézetbe. Kimentünk Jagamassal cigány népzeneét gyűjteni a Két víz közé, Kolozsváron. Visszamentem Vistára, újból kapok egy telefonértesítést a községházán, hogy menjek be a zeneakadémiára. Ott egy bizottság várt, felvételit tartottak. Énekeltem egy román, egy cigány és egy magyar népdalt. Felvettek. '50-ben – most már egyetemistaként – volt az első kiszállás a cigányokhoz, utána egy hónapig Moldvában voltunk, majd Biharban, Belényes környékén, Bartók nyomdokain. Akkor még élt Busica.

(Folytatás a 4. oldalon)

Emlékgondolatok Ráduly János temetésnapján

Székely Ferenc

Úgy ment el, ahogy élt: csendben, méltóságteljesen. Földi létének bizonyítékaként az utókorra 137 könyvet, füzet-kiadványt hagyott, amelyek Kibéd szellemi és tárgyi értékeit őrzik. *(Márton Károly költő-, könyvgyűjtő közlése szerint az utolsó kötet címe: Folklor-műveltség. Néprajzi közlések. Garabonczia Kiadó, 2022, Marosvásárhely.)* A százharmincnegyedik kézirat – jeles emberekkel folytatott levelezése – nyolcvan százalékan elkészült, de nem tudta befejezni. Lassan három éve annak, hogy nem dolgozott rajta. Talán egyszer kötet-szerkesztő és kiadó is akad, hogy a torzóban maradt mű megjelenjen.

Valahányszor újabb könyve jelent meg, fontos volt számára, hogy ott legyen (eljusson) a barátok, pá-

lyatársak, közgyűjtemények, szerkesztőségek asztalán. Ilyenkor órákat töltött a postán, hogy dedikált és gondosan becsomagolt könyvadománya biztos célba érjen.

Több mint egy évtizedet voltam az erdőszentgyörgyi középiskola könyvtárosa, s mindig tudtam: ha újabb Ráduly-kötet jelenik meg, akkor az iskola könyvtára is részesül belőle. Ezt mindig ajándékként tette; vagy Kibédről járó középiskolás diákoktól küldte, hogy adják át a „könyvtáros bácsinak”, vagy személyesen jött a reggeli szavatai busszal, hogy biztos legyen abban: a könyv(csomag) megérkezett! Ezen alkalmakkor mindig elbeszélgetünk, hazai irodalmi életünk legújabb híreiben csemegéztünk, számba vettük a könyvvállomány újdonságait, együtt örülve egy-egy hiánypótló néprajzi, rováírás-kutató

vagy művelődéstörténeti, nyelvészeti kiadványnak. Ő avatott be egy-egy író magánéletébe, műhelytitkaiba, szakmai téren elért sikereibe. Mikor jól kibeszéltük magunkat, következett a kávézás ideje a főtéri Fényesben, amihez akkor is ragaszkodott, ha a távolsági busz már ott állt a megállóban; nem baj, hadd menjen, jön a következő! Sosem engedte, hogy én legyek a „fizető”, mert engem mindig vendégként, azaz barátként kezel. Ezt az őszinte barátságot, nyíltszívűséget nem tudom soha elfelejteni...

Értéktերemtő munkáját annál is inkább elismeri az utókor, mert nem ragadt le csak egy kutatási területnél. Ugyanúgy fontos volt számára az élő folklór, a kibédi székely népballadák, a szolgasors, a Bartók-adatközlők felkutatása, Ősz János és Seprődi János dallamkultúrája, a rovásírás, a székely békességelek, a népi imák, legendaballadák, kántálóénekek, székely anekdoták, tündérmesék. *Mihók, a bugyuta* c. meséjét Erdély egész gyermekgenerációi olvasták, szerették, néhol dramatizált változatát elő is adták. Mindig büszke volt arra, hogy a kibédi mesék hány helyre eljutottak szerte a nagyvilágba, s hány meg hány családban – jeles magyaroktól kapott visszajelzésekre gondolok – a gyerekek kibédi népmesével térnek nyugovóra. Ezenkívül több verseskönyvet hagyott hátra: felnőtt- és gyermekverseket, haikukat, klasszikus román költők verseit lefordítva magyarra, az irodalmi tolmácsolás magaskiskoláját bizonyítva



szakmabeliek körében. Tölgyfapuk c. versében így vall: Szeretem a nagy / robusztus / tölgyfakapukat. / Pedig / – akár kinyitom, / akár becsukom őket – / törekeny voltomra / figyelmeztetnek. / De anélkül, / hogy megaláznának.

Július 18-án, szombaton délután fél négykor a kibédi temetőben egy nagy tölgyfa kapu alatt léptünk be, a koporsó kíséretében, hogy megközelítsük a *Siratóim lesznek az égi madarak* c. könyvben „megjelölt” helyet, a végső állomást. Ezt a kaput, a földi lét és az öröklét közti „átjárót” nem kell már soha kinyitnia, sem bezámmia Ráduly Jánosnak...

Éltében, a kibédi lakóháza közelében lévő templom harangszava és Bodor Péter orgonája „vigyázta” álmait, itt, a vigyázzállású Temetőoldal aljában, ezt a „feladatot átveszik” a csillagmadarak...

Nyugodj békében, János!

Székely Ferenc

Kék szívű madár

Ráduly János emlékére

*Ne keresd a barátom,
mert itt volt, és elment.*

*Csillag jött feléje –
nem köszönt, nem üzent.*

*Ment, ment a hegy felé
földúton, fák alatt.*

*Emléke itt hagyott
egy kék szívű madarat.*

(2026. július 18.)



A múlt fáklyái jövőbe mutató csillagok

(Folytatás a 3. oldalról)

– *Ki volt ez a Busica?*

– Bartók barátja, egy rajztanár, de mellőzték, épp a Bartók-kapcsolatai miatt. Találkoztam is Busicával, mert Belényesen voltunk elszállásolva, onnan jártunk ki gyűjteni. Busica beszélt a régi Bartók-kapcsolatokról is.

– *Tehát '50-ben bejutott a Zeneakadémiára. Hogyan indultak egyetemi évei?*

– Nekem nem volt meg az a lehetőségem, mint másoknak: külön szoba, zongora; de kiváló tanárom volt, Márkos Albert, aki külön foglalkozott velem, és Jagamas is. A folklórt színjelessel végeztem, s valamennyire megtanultam fül után népdalt lejegyezni. Ez volt a lényeg! Aztán másodéven származásom miatt kizártak az egyetemről. De volt Vistában egy Nyilas Ilona nevű parasztasszony, köztársasági képviselő és prezidiumi tag, aki közbenjárt, és visszavettek. Negyedéven – mivel apámékat '50-ben felemelték, mindent elko-boztak, elítélték, azért, hogy többet vetett, mint amennyi a vetési tervben volt, s később beköltöztek Kolozsvárra – elvesztettem ösztöndíjamat. Akkor az volt a törvény, hogy akinek Kolozsváron laknak a szülei, nem jogos ösztöndíjra. Elvették az ösztöndíját, nem volt mit csinálnom, elmentem dolgozni. Mikor bementem, hogy vegyem ki az iratokat az akadémiáról, mondja a titkárnő, hogy közben visszaadták az ösztöndíját, de nem értesítettek (!)... Így kimaradtam két hónapot, s lemaradtam főleg a gyakorlati tananyagokkal... A zeneszerzői órán Ejzikovits² tanár azt mondta: az

nem baj, hogy elmentem, a baj az, hogy visszajöttem... Nem engedte, hogy levezgázzak, ismétlem meg az évet. Beleegyeztem. De akkor a következő évben már nem kaptam ösztöndíjat, mert ismétlő voltam. Egy darabig kínlódtam, aztán elmentem a tanügybe.

– *Ekkor került Moldvába?*

– Igen, Lészpedre. Akkor 70 (!) I-IV. osztályos magyar iskola volt Moldvában. Felső tagozaton kettő: Onyesten és Kalugeren, bentlakással. Következett volna a többi elemi iskolának is a felső tagozata 7 osztályig. Az '56-os magyar forradalom után jöttek a megszorítások, s 1957-ben, egyik napról a másikra megszűntek a magyar iskolák. Sírva jöttek el a magyar tanítók...

– *Meséljen még lézpedi emlékeiről!*

– A fiatalok telepeken dolgoztak, a kultúrát illetően csak a lányokra lehetett alapozni. Gyönyörű leánykórus volt! Őszen állítottunk egy műsort helyi lakodalmi szokásokból, s el szerettünk volna jönni Mákófalvára. Oda hívtattuk meg magunkat, mert ott már volt kollektív. De nem engedtek el a kultúrosztályról. Csak ott helyben tudtuk előadni. Kiváló papja volt a falunak, Györgyina páter. Elvállalta a magyar prédikációt Lészpeden. Egyik vasárnap magyarul volt a nagymise és románul a kicsi mise. Következő vasárnap fordítva. Húsvétkor úgy jött ki, hogy románul kellett volna tartani az éjjeli misét, s Fehér Józsi bácsi a botjával becamogott a paphoz, s azt mondta: Tisztelendő úr, ha azt akarja, hogy a glória az égig érjen, akkor mondja magya-

rul az éjjeli misét. És magyarul mondta! S a búcsú is magyarul volt. Horváth Anti, aki kalugeri születésű volt, s Csíkszentdomokoson volt esperes, az első prédikációját a búcsún, Lészpeden magyarul mondta. Aztán Györgyina pátert is elzárták hamis vádakkal...

– *Az '56-os eseményekért?*

– Nem, egyébrt. Mikor kiszabadult, elhelyezték az északi csángókhoz, olyan faluba, ahol már nem tudtak magyarul.

– *Mikor kezdődött a moldvai balladás anyag gyűjtése?*

– 1950-ben, amikor egy hónapig fent voltam Jagamas Jánossal Moldvában. Egyetemistaként szinte évente kijártunk; volt pénz is, utójára 14-en mentük, vakációban. Bákóban laktunk a tanítóképző betegszobájában, onnan jártunk ki gyűjteni.

– *Csak balladát gyűjtöttek?*

– Nem. Érdekes módon kaptam egy férfi énekest Somoskán, Górgyörgy Gödörinek hívták, aki siratott is. Férfi siratót ritkán lehet találni. Abból élt, hogy kézzel ingeket varrt a faluban. Történt, hogy a havason a farkas elvitte valakinek a kuttyáját, és ő elsíratta. Hangosan, hogy mindenki hallja. A Gulyás testvérekkel³ készítettünk egy tv-felvételt egy olyan asszonnyal, aki azt mondta: „Ha kell, egy ficfát is elsíratok”. És elsíratta a fűzfát!

– *Improvizált?*

– Igen. A Mezőségen versben improvizálnak. Nagyanyám, emlékszem, pöttömnyi asszonyka volt, s mikor meghalt nagyapám, felállt egy kis székre a ravatal mellé – én 7 esztendő voltam – s úgy siratta nagyapámat. Azt mondta:

„Összeteszem két kezemet
Úgy kérem Jóistenemet
Hogy mehessek én is veled
Jaj, már jön érted a pap
Hát én hova dugjalak?
Elduglak a kis kertbe’,
a rozsmaring tövibe’.
Megmondom a sírásóknak
Csináljanak egy ablakat,
Hogy még láthasd meg a napat.”

Sok ilyen szöveg van. A Mezőségen az ifjúkori temetkezésnek van programzenéje. Csak a Gyimesben és a Küküllőmentén van még ilyen. De az nem szöveges, a mezőiségi szöveges.

– *Programzenét mondott?*

– Igen, a fiatalok éneklük a temetésen, koszorúslányok és vőfélyek, muzsikaszó mellett. Volt egy unokaöcsém Visában, akit úgy tettek el, hogy megülték a lakodalmát. Papp Mihályról van szó, aki nagy táncos volt, tánc közben elfáradt, és a fejét beledugta egy vizes cseberbe. Agyvelőgyulladás kapott és meghalt. Egyetlen fiú volt a családban.

– *Térjünk vissza a múlt század derekára... 1957-ben volt egy kitérő az Ön életében, mégpedig Marosvásárhely, amikor a Népi Együttessel dolgozott.*

– Rövid időszak volt. Abban az időben szervezték a kollektív gazdaságokat, s vittek minket is. Hamar otthagytam.

– *Ekkor következett a második kiköltözés a Gyimesekbe...*

– Azért mentem a Gyimesekbe, hogy onnan könnyebben tudjak bejárni Moldvába. Egy faipari vállalatnál dolgoztam 8 évet, ahol egy végtelen rendes ember, Főcze Imre Vereb volt a főnököm, aki, ha kellett, egy hétre is elengedett...

Meghalt szegény, de felkeresném a feleségét; egyik gyereküket én keresgettem.

– *A nyolc gyimesi esztendőnek mi volt a szellemi hozadéka?*

– Rengeteg! Van egy füzetem, abban 180 népdal és ballada van leírva. Ezenkívül sok hangszeres felvétel. Amikor Lészpeden tanítottam, egyszer megjelent Andrásfalvy Bertalan⁴, akkor néprajzos egyetemista volt, s kollégák voltak Martin Györggyel⁵. A néprajzosok szerveztek egy kirándulást a román tengerpartra. Neki volt egy távoli rokona Kolozsváron, Bogdán Imre, aki nekem nagyon jó barátom volt a piarista gimnáziumban. Neki mondta, hogy ő el akar menni Moldvába... Imre megadta a címetem, s eljött Lészpedre. S ott volt három napig. Azután tartottuk a kapcsolatot, később én is kimentem egy busszal Magyarországra, akkor ismerem meg Martin Gyurkát, később pedig Kodály Zoltánt.

– *Hogyan emlékszik Kodályra?*

– Kétszer találkoztam vele. Nem beszélt sokat, halk szavú volt, kimért. Kivítem két adatközlőt saját költségemen, beállt a két menyecske közé, s lefényképezette magát. Azt mondta: kétfelől angyal, középen tyúkszar. Megvan a fénykép, azt hiszem, benne van a *Balladák új könyvében*.

– *Hány adatközlővel dolgozott, s most hányan élnek közülük?*

– Szomorú visszagondolni, mert azok közül, akik a *Balladák* könyvében vannak nyilvántartva mint énekesek, összeszámoltam: a 250-ből 20–25 ha él...

(Folytatás az 5. oldalon)

A múlt fáklyái jövőbe mutató csillagok

(Folytatás a 4. oldalról)

– Azt mondják, hogy a fa, mikor a szél cibálja, a gyökereivel választ. Hogyan tudná kivédeni a mostani „cibálást” a kisebbségi sorsban élő magyarság, bárhol a nagyvilágban?...

– A hagyomány tartja össze a magyarságot. Mind a szellemi, mind a tárgyi vonatkozásban.

– Az 1970-es években, amikor jócskán enyhült a „hatalmi szorítás” a néphagyományok irányába, Széken és egyebütt is gombamódra elszaporodott a mozgáskultúra, a tánc filmezése, az adatközlők felkutatása, a szellemi néprajz mozgóképen való megörökítése...

– Több filmet készítettünk, persze Széken is... Akkor vettük fel az alábbi balladát: *Hallottátok, Forrószegen mi történt? / Horváth Perzsinnek a fiát megölték. / Vérit vették, mint a fogolymadárnak, / Halva vették bé az édesanyjának. //... // Te Serestély, hogy nem fájt a te szíved, / Mikor a te pajtásodat megölted? / Dehogynem fájt, azt hittem, hogy meghasad, / Mikor mondta: Jaj, Istenem, meghalok. / Pajtásomat viszik a temetőbe, / Ingem visznek az örökös tömlecbe. De nem nagyon énekelték Széken, mert a hozzátartozók nem szerették. Ezt egy öreg-asszonytól vettük fel.*

– Ennek vannak változatai is?

– Vistán van egy változata, de a gyilkosság Nagykapuson történt. „Hallottátok, Nagykapuson mi történt? / Káplár Marcit harminc lejért megölték.”

– Mennyire mondható teljesnek az erdélyi magyar balladakutatás, elkészült-e a balladairodalom atlasza?

– A gyűjtők elkerülték a Mezőséget, mivel egyes nemzetiségű terület. Bartók már a ’900-as években kijelentette: a régi magyar népzenei stílus eltűnőben a magyar nyelvterületen. A Balladák könyvében van 500 ballada és 50 balladás hangulatú dal, de még mindig nincs benne minden...

– A bécsi döntés utáni határrevízió hozott-e változást a népi értékek megmentése terén?

– Az 1940-es években, amikor Észak-Erdély ismét az anyaországhoz tartozott, Palotai Gertrúdnak⁶ megjelent egy írása a széki varrottasokról. Jobban mondva: a rámán varrott széki írásosról. Ezt csak Széken csinálják! Ez jutott el Kodály kezébe, aki azt mondta: ha ilyen a varrottasuk, milyen lehet a zenéjük? S akkor jött el Lajtha László Székre, Szépkényerűszentmártonba. Járdányi Pál megírta *A kidei magyarság világi zenéjét*, dr. Vajkai Aurél a *Népi orvoslás a Borsa völgyében* c. művét, és dr. Szabó T. Attilának is megjelent két rövidebb tanulmánya a varrottasokról – *Ismeretlen mezőszegi himnuszok* címmel – Válaszútról és környékéről. És ennyi! A táncmozgalomnak köszönhetően figyelték fel a Mezőségre.

– Mi volt a táncházak értékmentő, értékkeremtő szellemi hozadéka?

– Mindenkinek van egy anyanyelve; kell legyen egy zenei anyanyelv is. Nekünk magyar az anyanyelvünk, csakis magyar kell legyen a zenei anyanyelvünk is. És ehhez szorosan kapcsolódik a magyar mozgáskultúra. Tehát: anyanyelv, zenei anyanyelv és magyar tánc. Elválaszthatatlan az egyik a másiktól. Tudni kell, hogy a falusiak tánc közben mindig énekeltek. Ez együtt járt!

– Több lemeze jelent meg. Egyiknek a címe: *Búsulni sohasem tudtam, a másiknak: Idegen földre ne siess! Tud-e búsulni, és kíváncsi volt-e valaha idegen földre?*

– Egyszer behívtak a kolozsvári szekuritátéra, ezért személyesen jött ki Kolozsvárról egy őrnagy, s az volt az egyik kérdése: Miért mennek el az emberek külföldre? Azt válaszoltam: Biztos okuk van rá, vagy kalandvágyból... Tudok olyanról, hogy mindene megvolt, mégis elment. Nekem lenne okom rá, mégsem megyek. S ha úgy lesz, hogy elmennek a magyarok, talán én leszek a legutolsó... Másnap személyesen hozták ki az elutasítást, és utána 10 évig nem kaptam útlevelet.

– Ez mikor volt?

– A ’80-as évek elején.

– Egyébként milyen volt a kiköltözési arány a mezőszégi magyarok körében?

– Érdekes folyamatok voltak a Mezőségen... Válaszútról nemigen mentek ki. Egy családról tudok. Visa hagyományőrző, lelkes mezőszégi falu, ahol pont a táncház miatt maradt meg a viselet. Rongyos kicsi falvak, de megőrizték hagyományaikat. Kolozsvárra még beköltöztek, de kevesen mentek el külföldre. Pl. rengetegen beköltöztek Magyarorszávról Kolozsvárra; tulajdonképpen ők alapították az unitárius eklézsiát Kolozsváron, és ők is tartják fenn. Magyarorszáton volt kb. 1200 unitárius; a falu két részre tagolódik: Felsőszóvát és Alsószóvát. A felsőszóvátiak nemesek és unitáriusok, az alsószóvátiak jobbágyok és reformátusok voltak. Most kb. 800-an vannak, nagy falu, különleges a nyelvjárásuk is; egyes hangokat úgy ejtenek, mint a moldvaiak: kucsa, csúk, dzsermek, madzsar stb. Ide lehet sorolni még Kispulyont, Melegföldvárt, Katonát, Cegét, Noszolyt, Szépkényerűszentmárton. Nem tartozik ide – bár alig három kilométerre van Melegföldvártól – Feketelak és Buza.

– Válaszút nemcsak a Mezőség tárgyi és szellemi értékeinek megőrzése miatt vált híressé, itt van a Kallós Zoltán Alapítvány egyik legjobban működő, magyar gyerekeket anyanyelvükön iskoláztató szórványprogramja. Kérem, beszéljen erről is.

– Annak idején nem akarták visszaadni szüleim házát, s bepeleltem őket. Egy Sinkó nevezetű volt az ügyvédem. Fellebeztünk Bukarestbe, s lejött a végzés, hogy a telekkönyvi kivonat szerint vissza kell adni az épületet, mert nem volt államosítva. Hívtam két marcos legényt és Szép Gyulát az RMDSZ-tól, leütöttük a lakatot, s kértem a helyi hatóságot, hogy vigyék el a holmijukat... Bementem a református püspökségre, s felajánlottam az egészet a református egyháznak...

– Ez mikor volt?

– 1992-ben. A jogtanácsos megcsinálta az ajándékozó levelet, de erre felé sem jöttek, még a szórványelődő sem. Visszavontam az adománylevelet, s elkezdtünk építkezni. ’90–’91-ig a tévész reziden-ciája volt, hetekig hordtuk a szemetet, a mocskot.

– Mikor szűnt meg a magyar oktatás Válaszúton?

– 1974-ben. Huszonöt évig nem volt magyar oktatás. Kellett öt gyerek, de nem volt csak három. Azt mondtam: ha kell, kettőt pén-

zért is megveszünk, mert jóvá van hagyva. Akkor Kötő József volt az oktatási államtitkár, neki köszönhetjük a jóváhagyást. Elmentünk Magyarfodorházára, ott volt három gyerek, s az asszonyka, aki Vajdakamarásról ismert, ideadta a gyerekeket. Így 1999-ben újraindult a magyar oktatás.

– Most hányan vannak?

– 120-an. Van I-IV. osztály és mezőgazdasági szakoktatás. Ötödik osztályba vagy Szamosújvárra mennek (ott van bentlakás a Tékában), vagy Kolozsvárra.

– Ezek a gyerekek honnan kerültek ide?

– A Mezőségről: Keszüből, Pusztakamarásról, egyebünn e n , szamos-háti falvakból, ahol él 15-20 magyar a faluban,



de nincs magyar iskola. Sőt még román iskola sincs! Lesz egy csomó analfabéta... Van egy statisztikai kimutatásunk: az ide került gyerekek 26%-a vegyes házasságból származik. Volt olyan eset, hogy az anyuka eljött beiratni a gyereket, s amikor az iskola titkárnője megkérdezte, miért nem adja az otthoni román iskolába, azt válaszolta: azért, mert a nagyobbik gyereke otthon elvégezte a négy osztályt, de se írni, se olvasni nem tud. Minőséget kell adni! Szakképzett pedagógusaink vannak, akik kapnak egy ebédet, s felügyelik a szilenciumot is. Ide járnak a bonchidai magyar gyerekek is, mert ott sincs magyar tagozat.

– Mikor pattant ki az ötlet a néprajzi múzeum megszervezésére?

– Már Ceaușescu idejében meg akartam csinálni, a régi kántori lakban... Egy földház volt a parókia mellett, akkor Gudur volt a tiszteletes. Megtudta a kultuszinspektor, s azt mondta: nem lehet kiállítani, csak vallási tárgyakat... Jelenleg kb. 10.000 néprajzi tárgy van kiállítva, s van még annyi, sőt lehet egy kicsivel több is raktáron, a pincében.

Most kaptunk ígéretet, hogy lesz rá pénz, és bővíteni fogjuk az épületet, hogy kerüljön közszemlére az, ami megvan. De folyamatosan vásároljuk a falvakban még megtalálható értékeket.

– Mit szeretne még megvalósítani?

– Ezt tőlük kérdezze meg! (Balla Ferencre, a Szórványkollégium igazgatójára mutat – szerk.

megj.) Én már elvégeztem, amit akartam! Azt mondják a Mezőségen: Még nem harangoznak, de már este van. Persze, szeretnénk bővíteni a múzeumot, kész van a terv, van rá pénz, a jelenlegi épület előtt és mögött fogunk terjeszkedni. Lesz olyan terem, ahol csak lepedők lesznek kiállítva, gyapjúszőttek, kalotaszegi abroszok, párnahuzatok... Van vagy 600 darab párnahuzat a készletben.

– Kik fordultak meg a magyar nemzet nagyjai közül?

– Minden magyar elnök járt itt ’90 után. Jövő szombaton (ápr. 23. – szerk. megj.) jön Orbán Viktor miniszterelnök.

Előbb Kolozsvárra, születésnapra, a Magyar Operába, azután kijön ide...

– Milyen kapcsolat van a válszúti intézmény és a Moldvai Csángó Magyarok Szövetsége között?

– Amíg kaptunk pénzt táboroztatásra, minden évben hoztunk gyerekeket. Ez kb. 8-10 éve megszűnt. Sokba kerül az útiköltség! Voltak Somoskáról, Lábnyikról, Rekecsinből, Magyarfaluból.

– Jól hallottam: Magyarfalu?

– Tecuci vidékén van, Ungureni románul. Nemrég változtatták meg a nevét Arinra. A ’40-es években, amikor kimentek a bukovinai székeltek, Magyarfaluból 40 család telepedett át Magyarországra. És most is tartják a kapcsolatot: innen-onnan házasodnak. Akik itt voltak, mind magyarul beszéltek. Rekecsinyben van egy ügyes tanító, ő hozott I-IV. osztályos gyerekeket. De ügyesek!

– Március 26-án töltötte 90. életévét, s most is teljes frissességgel dolgozik az erdélyi magyar szellemi és tárgyi kultúra megmentéséért. Min dolgozik jelenleg?

– Előkészítettünk 3 CD-t széki

felvételekkel. Akik szerepelnek rajta – Szabó Varga Gyuri, Csorba János, Pap Mari –, már nem élnek. A jövő héten fog megjelenni. CD-n széki anyagot nem nagyon adtunk ki, ez inkább szöveges gyűjtés, kevés a hangszeres. Többek között rajta lesz Az aradi 13 vértanú, Sisiről egy ének, Arany Jánosnak a Szilágyi Erzsébet levelet megírta kezdetű költeménye – énekelve.

Szabó Varga Gyurinak az apja, amikor Lajtha László itt járt, olyan 90 éves volt, és Lajtha felvitte Pestre. És Gyuri pont úgy énekelt, mint az apja. Egészen különös gégebeállítása volt, mintha a mongol pusztán énekelt volna...

– Említsünk meg néhány díjat is a sok közül, amit élete folyamán kapott.

– Számtalan kitüntetésem van, de ezek közül csak hármat említek: Kossuth-díj, Corvin-lánc, Nemzet Művésze.

Ez volt utolsó találkozásom Kallós Zoltánnal Válaszúton. Korábban néprajzi szemináriumokon, Kriza-gyűléseken találkoztunk, s mindig a legnagyobb tisztelettel hallgattuk mi, fiatalabbak, zöldfülűek a népi kultúra, a magyar tánc és magyar dallamkincs megőrzésének és továbbadásának fontosságáról tartott előadásait.

Kellenek a múlt fáklyái: jövőbe mutató csillagok!

(Válaszút, 2016. április 13.)

Főtámogató:



¹ Gunda Béla (1911–1994) néprajzkutató, a történelemtudományok doktora.

² Eisikovits (Eijzikovits) Miksa (1908–1983) kiemelkedő erdélyi magyar zeneszerző, zenetudós, zenepedagógus, előbb (1948–1950) a kolozsvári Állami Magyar Opera igazgatója, majd a konzervatórium (ma Gheorghe Dima Zeneakadémia) tanára volt.

³ Gulyás Gyula és Gulyás János Kossuth-díjas magyar filmrendezők, néprajzi gyűjtők, akik 1969-től rendszeresen jártak Erdélyt.

⁴ Andrásfalvy Bertalan (1931-) Széchenyi-díjas néprajzkutató, egyetemi tanár, 1990–1993 között művelődési és közoktatási miniszter.

⁵ Martin György (1932–1983) magyar tánc történész, népzene kutató.

⁶ Palotai Gertrúd (1901–1951) etnográfus, muzeológus, az erdélyi népi, illetve úri himnuszok kutatója.

Sebestyén Mihály

A kenyér íze

A herceg már a tavalyelőtt elbocsátotta vadászait és kertészét, megbocsátott hűtlen szeretőinek, és elutazott Sorrentóba. Ugyan hová máshová utazna el egy herceg, ha nem az olasz déltengerpart gyöngyházkagyló-páholyába – a napfényes, sokszor megverselt – Sorrentóba.

Apja és anyja rosszelláték lépését, így nem viselkedhet egy herceg még a mai modern és felfordult időkben sem, különösen nem akkor, amikor a válság jelei már kiütköztek az egész társadalom testén, a gazdaság hűdötten önmagát ismétli, a nők pedig kizárólag fagylatot fogadnak el alkalmi udvarlóiaktól. A társaság, melynek addig nélkülözhetetlen tagja volt – legalábbis ezt írták rendszeresen az újságok társasági rovatába a semmit kihagyni nem tudó újságcsinálók és mindig alkalmatlankodó sajtóférgek – furcsállotta a herceg lépését, de hát egy herceg mégiscsak az arisztokrácia legmagasabb páholyában foglal helyet, és lépéseit soha nem kell megindokolnia a közönség, a nép és a polgárok gyülekezete, jelesül az úri kompánia előtt. Gépkocsiját mindenestre magával vitte, de sofőrét, Tályai Gyulát arra kérte, hozzon magával házi kenyeret, amit a gépkocsivezető öreganyja szokott sütni hétféteken, kizárólag családi használatra. A jó Gyula úr természetesen e kérés elől nem térhetett ki, de öreg-anyját sem akarta fölöslegesen megterhelni, amúgy is az évek és szeszélyes évszakok terhe alatt erősen meggörnyedt a jó öreg Tályai néni Pimpóházán, éppen ezért nem anyjával, hanem a salernói pékekkel süttette meg azt a hat hatalmas cipót, amit a gépkocsi csomagterében helyezett el sok vastag háziszóttésbe bugyolálva.

Nos ez öreg hiba volt, ugyanis a herceg rendkívül kifinomult ízléssel rendelkezett, hiszen hercegi mivoltában nem is volt más konkrét feladata, mint ízlelőbimbóit és nyelvének felületét, szájpadját az élvezetek befogadására kiképezni és észleleteit azonnal közölni közvetlen környezetével. (Ennek egyik folyománya volt az a sajnálatos tény, hogy herceg évente váltogatta szakácsait, akik soha sem tudták teljes mértékben eltalálni, kielégíteni a főnemesi szájjüreg és gyomor, nyelv és bimbók magasra csavart kíváncsiságait.) Egyelőre azonban a kenyerek ott heverték a csomagtérben, illatuk áttörte a vastag szóttéseket, a szóttas rostjai utat engedtek az illatnak, a zamat ígéretének, a nyál- elválasztás működésbe lépett, és a herceg arra kérte Gyulánkat, hogy majd Firenze (más- képp Flórenc) alatt álljanak meg, mert az álmözd olasz gyepen kívánja megszegni a magával hozott ősi karddal, melyet békeidőben kenyérvágásra fogtak be, és a kard valószínűleg nem is érezte méltatlannak eme új hivatalát, hiszen a karddal nem csupán győzelmet lehetett kivívni és halált osztogatni, de halál előtt még ott kuporgott, zajlott, forgott

kockán az egész élet, amelynek a kenyér megszerzése, megszegése az egyik alaptétele, téteménye, jutalma, még akkor is, ha a herceg napi ténykedései közt a kenyérkereset csak mint távoli és homályos opció szerepelt. Erre egyelőre (eleddig) nem kényszerült, de a kenyér szeretete és becsülete, mint láttuk, nem állott távol lelkétől és étrendjétől. Neveltetésében szerepet játszott plebejus környezetének különös megbecsülése, annak szokásai átitatták napjait és asztalrendjét. Ezzel együtt vadászai, szeretői, kertészei vagy belső inasai minden alkalommal meggyőződhettek szív- jóságáról, midőn mindenkit bőkezűen megjutalmazott, dicsért és szívélyes mosollyal bocsátott el, midőn egyedül kívánt maradni kedves könyveivel, madaraival és hímező- rámaival.

Ha engem kérdezel, tudom, hogy a herceg nem volt hirtelen haragú, az osztályérdek nem is kívánta ezt már osztályostagjaitól, sokkal inkább a megbocsátás ösvényeire terelte az eseményeket. Az évezredek megtanították a családját a szelíd jóságra. A herceg nem vágta le Gyula fejét az ősi, kenyérvágásra kárhoztatott karddal, csupán egyetlen, végtelenül elegáns, ám annál jegesebb szemöldökrándítással jelezte, hogy a salernói pékek lisztje és az olasz dél napfénye nem pótolhatja a pimpóházi rögök és gabonátáblák illatát. A meg nem szegett cipők ott maradtak a csomagtér mélyén, magukba fojtva a csalás szégyenét, miközben a gépkocsi fel- tartóztathatatlanul suhant tovább délnek, egyenesen a nápolyi öböl gyöngyházfényű ölelésébe, ahol Sorrentó narancsligetei már várták a fenséges jövevényt.

A tengerparti sziklák látványába, a tenger örök mozgásába, a muzsika japánbirs illatába a herceg végleg belefeledkezett, és letette a főnemesi lét terheit, mint felesleges, nehéz télikabátot a tavaszi verőfényben. Nevét, rangját és címeres pecsétgyűrűjét egy ezüstszelencébe zárta, és Don Luigi néven apró, mindössze négyasztalos kisvendéglőt nyitott a halászkikötő egyik lakályos, templomközei, macskaköves utcafordulójában. Mindenképpen jó választás volt, hiszen ki nem botlott bele, ha arra vettete sorsa és kalandvágya. A helybeliek csupán egy különös, választékos beszédű, őszülő halántékú idegent láttak benne, aki délutánonként hímező- rámaival a kezében ült a kockás abrosz mellett, esténként pedig olyan bámulatos és fenséges mártásokat kanyarított a tenger gyümölcsei köré, hogy a vendégeknek még a könnye is kicsordult az élvezettől. Kilétét, fenséges származását és a pimpóházi kastély emlékét titokként őrizte egészen addig a napig, amíg a sorrentói harangok meg nem kondultak utolsó órájára, s így halt meg: mint a legrejtélyesebb olasz kocsmáros, akinek udvariasságát még a nápolyi érsek is megiri- gyelhetette volna.

Eközben a jó Tályai Gyula sorsa egészen más, sötétebb és lisztesebb vágányra terelő- dött. A hercegi elbocsátás és a salernói ke- nyércsalás után a sofőr hirtelen ott találta magát a délolasz valóság vadonsűrűjében, zsebében kevés lírával, de annál vérmesebb ambíciókkal. A sors sötét és kifürkészhetet- len útjai – jelesül egy helyi raktártűz és né- hány elszámolatlan szállítmány – hamarosan a tiszteletreméltó Társaság, vagyis a helyi maffia karjaiba sodorták a dörsölt gépkocsi- vezetőt. Gyula úr nem lőfegyverrel vagy törrel vívta ki a tiszteletet a hierarchiában, hanem azzal a bizonyos, csomagtérben fe- lejtett, vastag háziszóttésbe burkolt titokkal. Miután a maffiavezér, a rettegett és gya- nakvó Don Pasquale egyszer véletlenül megkóstolta a Gyula által felhajtott, külön- leges technológiával készült, ropogós héjú, ám belül foszlósan puha kenyeret, azonnal magához rendelte a Pimpóháza mocsarai közül kikupálódott magyart. Giulio Ungaro ettől a naptól kezdve a család hivatalos és ki- zárólagos kenyérszállítója lett; az ő feladata volt, hogy a legféltebb, golyóálló limuzin hátsó ülésén mindennap friss, illatos cipókat szállítson a vezér nápolyi luxusvillájába, biz- tosítva, hogy a maffiafőnök gyermekeinek asztalára soha ne kerülhessen bolti vagy netán mérgezett pékáru. Így lett a pimpóházi sofőrből a nápolyi alvilág legfontosabb és le- gérintetlenebb bizalmasa, aki fegyver he- lyett lisztesszákkal és kovással szolgálta a Don legszűkebb családi körét. Sütkérezhetett a hírnév kétes sugárnyalábjában.

Don Pasquale, a nápolyi alvilág rettegett ura, az évek múlásával egyre gyanakvóbbá és kapzsibbá vált, miközben gyomrát és lel- két már kizárólag a jó Tályai Gyula (alias Giulio Ungaro) által szállított, különlegesen felesztett cipók tartották életben. A maffia- főnök fülébe azonban – a semmit ki nem hagyó sajtóférgek és kikötői besúgók révén – eljutott a hír, hogy Sorrentó egyik eldu- gott, vendégváro zugában működik egy aprócska kisvendéglő, melynek Don Luigi nevű tulajdonosa olyan fenséges mártásokat és oly kifinomult ízeket talál, amelyek nem egy egyszerű kocsmáros, hanem sokkal in- kább egy rejtőzködő milliomos vagy talán egy elszökött és kincseit rejtegető arisztok- rata ízlésére vallanak. Don Pasquale, akit a kapzsóság éppúgy hajtott, mint a kíváncsi- ság, elhatározta, hogy személyesen tesz pon- tot az ügy végére, és kirabolja ezt a titokzatos öreget, elvéve tőle mindazt az aranyat és drágakövet, amit a sorrentói na- rancsligetek mélyén sejtetett az öregedő maffiózó egylovétű fantáziája.

Egy viharos őszi estén (mikor máskor?), amikor a tenger morajlása elnyomta a síká- torok nesztét, és a sirályok elbuktak a felka- vart tenger habjai között, Don Pasquale két nehézfiú kíséretében – és természetesen a hűséges fegyverhordozóvá és kenyérfele- lőssé előlépett Giulióval a háttérben – ráron- tott a záróra után magányosan hímező Don Luigira. A herceg, kinek asztalán ott hevert a selyemfonallal kivarrt hímezőráma, épp egy paradicsommadarat akart megörökíteni, meg sem rezzent a csőre töltött fegyverek láttán; hercegi mivoltában és immár halálos betegségétől elgyengült testében nem ma- radt hely a félelemnek. Don Pasquale a fal- hoz szorította az öreget, követelve a nem létező páncélszekrény kódját vagy kulcsait, miközben a herceg szív működése a fizikai megterheléstől és a rá mért évektől hirtelen hanyatlani kezdett. A kihagyott dobbanások között ott lapult a vég vigyora. A herceg érezte, hogy a sorrentói harangok már az ő utolsó órájára kondulnak. Tekintete elhomá- lyosult, de a gyertyafényben még utoljára megpillantotta a sötét sarokban meghúzódó, megöregedett gépkocsivezetőjét, akit a maf- fiózők széles háta addig eltakart előle. A herceg arcára a régi, megértő és szívélyes mosoly ült ki, amellyel egykor a pimpóházi kastélyban bocsátotta el hűtlen szeretőit és vadászait. Utolsó erejét összeszedve, mielőtt végleg lecsukódott volna a szeme, halk, de tisztán csengő, választékos kiejtéssel csupán ennyit mondott a sötétségbe:

– Ó, a jó Gyula úr... hát mégis hozott házi kenyeret?

Don Pasquale abban a szent pillanatban megdermedt, és a fegyvert tartó keze erőtle- nül hanyatlott le, pisztolya a földre koppant. Soha ilyen méltatlan bánásmódban nem volt része a gyorstüzelő gyiloknak. A maffiave- zér, aki addig senki előtt nem hajtott fejet, hirtelen megértette, hogy ez a haldokló öregember nem egy közönséges porhüvely, hanem az a titokzatos, fenséges patrónus, akiről Giulio az elmúlt években, a lisztes- zsákok között, könnyeivel küszködve annyi mesés történetet zengett. Don Pasquale szí- vébe – életében először – tisztelet és babo- nás félelem költözött; megkegyelmezett a háznak, elállt a rablástól, és parancsba adta embereinek, hogy azonnal hagyják el a ven- déglőt. Az éjszaka megtelt elégedetlen, lá- zadó sirámokkal, a megghiúsított rablás fölött érzett kudarcot még Don Pasquale sem tudta elnyomni. Talán nem is akarta, hadd nyava- lyogjanak egy keveset, utóbb könnyedén kárpótolhatja őket... (Bár mi, a kívülállók, soha nem tudunk a rablók fejébe maradék- talanul betekinteni...)

Don Pasquale és a jó messer Giulio Un- garo a legnagyobb, legmélyebb alvilági csendben adták meg a végtisztességet a her- cegnek. Nem volt itt szükség világi papokra, sem a semmit kihagyni nem tudó, mindig szaglászó nápolyi sajtóférgekre; a maffiave- zér saját legdrágább, fekete bársonnyal bé- lelt automobilját bocsátotta Giulio rendelkezésére, miközben emberei kalaple- vévé álltak őrséget a sorrentói mólón. Ekkor került elő a pult alól az a bizonyos porosodó ezüstszelence, amelyet a herceg még érke- zésekor zárt le. Gyula úr, kinek szeméből a bűnbánat és a hűség könnyei mosták ki a ná- polyi éjszakák salakját, felnyitotta a szelen- cét: nem gyémántok vagy aranypénzek lapultak benne, csupán a pimpóházi kastély egy megsárgult tervrajza, néhány szál elszá- radt hazai fűszál, és a herceg utolsó akarata, mely szerint porait a szülőföld rögeivel kell egybemosni. A herceg földi maradványait – a salernói pékek és a nápolyi maffiózők őszinte ámulatára – finom hamuvá hamvasztó- tták, és Gyula úr éppen ebbe az elegáns, családi címerrel díszített ezüstszelencébe zárta el örökre. Don Pasquale búcsúzóul egy hatalmas köteg lírát és egy utolsó, golyóálló menlevelet csúsztatott a sofőr zsebébe, majd keresztet vetve útjára engedte legkedvesebb emberét.

Gyula úr nem pihent, nem állt meg sem Firenzében, sem a határokon. Az ezüstsze- lencét végig a szíve felett, kabátja belső zse- bében hordta, mintha csak a herceg finom, választékos szelleme melegítette volna a hosszú, zötykölődős úton hazafelé. Mire a fák levelei hullani kezdtek, a hűséges sofőr megérkezett a szűkmarkú évszakoktól tépá- zott, csendes, sáros Pimpóházára. Az öreg Tályai néni ekkor már a pimpóházi temető- ben pihent, így Gyula úr teljesen egyedül, az éjszaka leple alatt osont be a fekete, dús lombú templomkertbe. Ott, ahol a herceg gyerekkorában talán oly sokszor kergetett parasztlánykákat, lepkéket és hiú ábrándo- kat, ahogyan egy született herceghez illő, a plébánia tisztas falainak árnyékában, saját kezűleg ásta meg a vermet, és halkan imád- kozva földelte el az ezüstszelencét a nedves, illatos hazai földbe.

Hogy a titkot megőrizze, de a végtelen tiszteletet mégis lerója, egy helyi kőfaragó- tól különös síremléket rendelt. Nem nehéz, hivalkodó főúri obeliszket, nem is angyal- kás márványt, hanem egyetlen tömbből ki- faragott, hatalmas, keret, ropogós héjú *kenyér alakú sírkövet*. A kőcipő tetején, ott, ahol a pékek a keresztet szokták vágni a tészta- ba, egy hajszálvékony, alig észreve- hető véset mutatta a herceg monogramját. Az arra járó idegenek azt hitték, hogy egy jámbor pékmester nyugszik a magas fűvel borított halom alján, de a jó Gyula úr tudta, hogy a világ legfinomabb ízlésű hercege végre megkapta azt a kenyeret, amelyre egész életében, s talán még azon is túl, vá- gyott.



Auguste Renoir: Nő ernyővel a kertben (1875)

Mesterkurzuson készülhetnek fel a versenyzők

(Folytatás az 1. oldalról)

– Minden évben meg szoktuk szervezni ezt a kétnapos felkészítőt a Forradalom utca 8. szám alatti próbatermünkben. Úgy gondolom, hogy erre azért van szükség, mert amikor a versenyre benevezők elkezdnek megismerkedni a videóanyagban megadott táncokkal, nem biztos, hogy mindenre kiterjed a figyelmük. Tavaly Hajdú Flórián, a Magyar Nemzeti Táncgyűttes szólistája tartotta a mesterkurzust, idén Melles Endre Junior Prima díjas előadóművész, kétszeres arany-sarkantyús táncos, a 2018-as év legényes táncosa, a 2023-as évad néptánc kategóriájának legjobb férfi táncművésze segíti a fiatalokat felkészülni a választói Kallós György „Duka” és Kallós János „Dici” táncából. Előbbi adatközlő tánc kötelező, utóbbié szabadon választható.

– Hogyan kell elképzelni az idei mesterkurzust?

– Melles Endre egy egészen új bemelegítő technikával, az úgynevezett folk mobility training ritmusgyakorlataival, tánctechnikáival ismerteti meg a résztvevőket. Meggyőződésem, hogy ez az ismeretanyag mindenképpen a táncosok hasznára válik a jövőben, függetlenül attól, hogy díjazottak lesznek-e a versenyen vagy sem.

Nemzetközi néptánctalálkozóra készül a Boróka

– Beszéljünk egy kicsit a Borókáról is. Milyen kihívásokat tartogat a nyár az együttes számára?

– Augusztus 17–21. között a Boróka nagycsoportjával képviseljük Erdélyt egy igen színvonalas se-regszemlén, a 39. nemzetközi néptánctalálkozáson Nagykátán. Négy

Játssz a figurával

XI. ERDÉLYI LEGÉNYES- ÉS VERBUNKVERSENY

és

Párosan szép

II. PÁROS SZÓLÓTÁNCVERSENY

2026. AUGUSZTUS 29-30. 10.00 ÓRÁTÓL KULTÚRPALOTA

táncot viszünk a találkozóra: Bonchidáról egy román és magyar táncot, továbbá egy mezőkölpényit és egy küüllömentit. Megtiszteltetés, hogy részt vehetünk ezen a rendezvényen, ami a kapcsolatépítésre, elméngyűjtésre is kiváló lehetőség.

– Mit tudhatunk meg előjáróban az augusztus utolsó hétvégéjén zajló erdélyi legényes- és verbunkversenyről? Van-e valamilyen újdonság a versenykiírásban?

– Idén kieséses szakaszokkal nehezítünk egy kicsit a 29-én, szombaton megrendezésre kerülő megmérettetésen. Az első verseny-

szám egy ritka legényes Kallós György táncából, a következő szakaszban pedig ugyanennek az adatközlőnek a gyorsabb sűrű legényesét kell bemutatni, de csak azoknak, akik az előző táncukkal kiérdemelték a továbbjutáshoz szükséges pontszámot. A döntő szabadon választott táncát csak a második szakaszban legjobban teljesítők viszik zsűri elé. Úgy gondolom, ez a struktúra jobban motiválja majd a versenyzőket, és így szebbnél szebb táncokat láthatunk. Egy másik újdonság, hogy a kiválasztott adatközlők sorozatát

nem kell elejétől a végéig a meghatározott sorrendben letáncolni, hanem a figuraszorozatból mindenki magának rakja össze a saját produkcióját. A Kultúrpalotában szombat délelőtt 10 órakor kezdődő, a nagyközönség előtt is nyitott megmérettetés után, a díjkiosztó előtt egy gálaműsorra kerül sor, amelyen több néptáncgyűttes fellép: a Nap-sugár, a Csillagfény, a Bekecs kiscsoportja és a mi Borókánk. Augusztus 30-án, vasárnap délelőtt a „Párosan szép” páros szólótáncversennyel folytatódik a program, amit második alkalommal szerve-

zünk meg. Ez egy rövidebb megmérettetés lesz, amelyet a díjazás követ.

– Meddig lehet jelentkezni a gyermek- és felnőtt kategóriában meghirdetett két versenyre?

– Augusztus 15. a jelentkezési határidő. A Facebook-eseményünkön ezzel kapcsolatban minden részlet megtalálható, ahogy a felkészüléshez szükséges videófelvételek is. Mostanra már 30-35 résztvevője van a megmérettetésnek, bátorítok minden táncos lábú fiataalt, hogy éljen ezzel a megmutatkozási lehetőséggel.

LEGYÉL TE IS AZ

MSE

JÁTÉKOSA!

BŐVÍTJUK KERETÜNKET!

KERESSÜK A

2010 -BEN SZÜLETETT

ÉS A

2011 -BEN SZÜLETETT

FIATAL LABDARÚGÓKAT!

VÁLOGATÓ IDŐPONTJA:

AUGUSZTUS 1.
(SZOMBAT)

17:30 ÓRA

MEGGYESEFALVI PÁLYA
MAROSVÁSÁRHELY

SAKKÉPZETT EDZŐK

FEJLŐDÉSI LEHETŐSÉG

VERSENY ÉS SIKER

ÖSSZETARTÓ CSAPAT

MSE

MAROSVÁSÁRHELYI SPORTEGYESÜLET

BORDÓ-FEKETE, HAJRÁ, MSE!

#MSE #BORDÓFEKETE #HAJRÁMSE

fb.com/mse.1898.

Marosvásárhelyi Rádió Románia

www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM

106,8 FM

1323 AM

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

KÜLÖNFÉLE

LÉPCSŐHÁZFESTÉST vállalok. Tel. 0741-699-761. (28712)

MEGEMLÉKEZÉS

„Nem az idő múlása enyhíti a hiányodat, hanem a szeretet őrzi örökké emlékedet a szívünkben.”
Kegyelettel és fájó szívvel emlékezünk július 25-én
özv. LŐRINCZI ÁGNES
(szül. Román)
nyugalmazott könyvelőnőre halálának harmadik évfordulóján. Drága emlékét szívünkben szeretettel őrizzük. Nyugodjon békében!
Gyászoló szerettei. (p.-I)

ELHALÁLOZÁS

Mély fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk mindazokkal, akik szerették és ismerték, hogy szeretett édesanyánk, nagymamánk és dédmamánk, a torboszlói születésű
MARTON ROZÁLIA
életének 92. évében, türelemmel viselt szenvedés után, 2026. július 24-én megpihent.
Temetése 2026. július 27-én, hétfőn 13 órakor lesz a Jeddi úti temetőben. Virrasztása 2026. július 26-án, vasárnap 18 órától lesz a Jeddi úti temetőben.
Búcsúznak tőle: szeretett gyermeke, Cerghedi Edit és férje, Cerghedi Lazar, unokái: Edit, Zsolti, Gabriella, Loránd, Tímea és az öt dédunoka. (28713-I)

